Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 16.04.2024 www.osw.waw.pl

Intensyfikacja rosyjskich ataków na energetykę. 782. dzień wojny

Jakub Ber, Andrzej Wilk

Sytuacja na froncie

Siły rosyjskie wznowiły natarcie na północ od Awdijiwki – wyszły na obrzeża wsi Nowokałynowe i oskrzydliły ją od wschodu, a także podeszły pod Oczeretyne, stanowiące jeden z węzłowych punktów nowej linii ukraińskiej obrony. Mają się znajdować około jednego kilometra od drugiej z wymienionych miejscowości. Postępując w kierunku Oczeretynego, jednostki agresora wyszły na flankę przeciwnika we wsi Berdyczi, której północna część wciąż pozostaje pod kontrolą obrońców. Przesunęły się również na zachód od Awdijiwki, wypierając Ukraińców z ostatnich pozycji w miejscowości Perwomajśke, o którą walki trwały od lata 2022 r., oraz ze środkowej części Semeniwki na zachodnim brzegu rzeki Durna. Do nieznacznych zmian na korzyść najeźdźców doszło też w południowej części Krasnohoriwki i na południe od Wełykiej Nowosiłki. Do intensyfikacji starć, choć bez znaczących zmian pozycji obu stron, doszło w Robotynem na południe od Orichiwa.

Wbrew informacjom przekazywanym przez lokalne źródła ukraińskie **dowództwo w Kijowie zaprzeczyło oddaniu kontroli nad Bohdaniwką i rozpoczęciu walk we wschodniej części Czasiw Jaru** (w Mikrorejonie Kanał).

Rosyjskie ataki powietrzne

11 kwietnia agresor przeprowadził kolejne zmasowane uderzenie powietrzne przeciwko ukraińskiej energetyce, którego głównym rezultatem było zniszczenie podkijowskiej Trypolskiej Elektrowni Cieplnej. Poważnie uszkodzone zostały ponadto dwie charkowskie elektrociepłownie (TEC-2 i TEC-3) oraz podstacje wysokiego napięcia w obwodach lwowskim, odeskim i zaporoskim. Po raz kolejny w ostatnich tygodniach doszło do trafienia w podziemny magazyn gazu koło Stryja w obwodzie lwowskim (o skutkach tych ataków strona ukraińska nie informuje). Do uszkodzenia obiektów w rejonach przemysłowych doszło w Mikołajowie i Sełydowem w obwodzie donieckim. Najeźdźcy mieli wykorzystać łącznie 46 rakiet (w tym hipersoniczne Kindżał) i 40 dronów, z których obrońcy deklarowali zestrzelenie odpowiednio 18 i od 37 do 39. Ponadto po południu tego dnia rosyjskie bomby kierowane uderzyły w elektrociepłownię w Sumach.

Trypolska Elektrownia Cieplna – jeden z największych obiektów tego typu na Ukrainie – zaopatrywała w energię stolicę wraz z obwodem oraz obwody czerkaski i żytomierski. Właściciel – Centrenerho –powiadomił o utracie 100% posiadanych mocy produkcyjnych. W marcu atak zniszczył należącą do koncernu elektrownię Żmijowską w obwodzie charkowskim, a jeszcze w lipcu 2022 r. wrogie wojska zajęły elektrownię Wuhłehirśką w obwodzie donieckim.

Według źródeł ukraińskich zniszczenie Trypolskiej Elektrowni Cieplnej było możliwe ze względu na wykorzystanie przez najeźdźców rakiet nowego typu – Ch-69, będących wersją rozwojową kierowanych pocisków lotniczych Ch-59, o dużo większym zasięgu (do 400 km) i zdolności przemieszczania się na pułapach poniżej pola obserwacji radarów (do 20 m). Za szczególnie groźną w przypadku nowego typu rakiety strona ukraińska uznała jednak możliwość przenoszenia jej przez lotnictwo taktyczne, którego startów nie uwzględnia system wczesnego ostrzegania (informuje on o podniesieniu w powietrze bombowców strategicznych i przenoszących pociski Kindżał ciężkich myśliwców przechwytujących MiG-31).

Siły rosyjskie kontynuowały ataki na bezpośrednie zaplecze sił przeciwnika, a także punktowe uderzenia na obiekty infrastruktury energetycznej i przemysłowej. Stałym celem rakiet i dronów agresora pozostawał Charków (od początku miesiąca miasto nie było atakowane jedynie 15 kwietnia), zmniejszyła się natomiast liczba uderzeń w Zaporoże (12 kwietnia ponownie zaatakowano zakłady Motor Sicz). Obiekty infrastruktury energetycznej atakowane były w obwodach: chersońskim (12 kwietnia), dniepropetrowskim (12 i 15 kwietnia), mikołajowskim (10 i 12 kwietnia) oraz odeskim (10 i 14 kwietnia). O wrogich uderzeniach donoszono również z obwodu chmielnickiego (12 i 16 kwietnia) oraz z Kropywnyckiego i Połtawy (w obu przypadkach 15 kwietnia). Ponadto 10 kwietnia zniszczony został most w Ołeksandriwce na południe od Odessy. Łącznie od wieczora 9 kwietnia do rana 16 kwietnia agresor miał użyć 99 rakiet i 93 dronów kamikadze Shahed-136/131 (13 i 15 kwietnia nie odnotowano ataków „szahedów"). Obrońcy deklarowali zestrzelenie 23 rakiet oraz 86 lub 88 bezzałogowców.

Ukraińskie operacje przeciw Rosji

13 kwietnia ukraińskie rakiety uderzyły w Ługańskie Zakłady Budowy Maszyn – uszkodziły jeden z budynków. Według Kijowa trafione zostało stanowisko dowodzenia rosyjskiego zgrupowania „Centrum". Zależnie od źródeł Ukraińcy mieli wykorzystać dwa lub trzy pociski manewrujące Storm Shadow/SCALP. **10 kwietnia ukraińskie drony przeprowadziły kolejny atak na rafinerię Nowoszachtyńską w obwodzie rostowskim** (poprzednio atakowana była w marcu). Na terenie zakładu upadł jeden z czterech użytych bezzałogowców, lecz nie spowodował znaczących szkód. Potwierdzono też, że w rezultacie przeprowadzonego przez Ukraińców dzień wcześniej uderzenia na zakłady lotnicze w Borisoglebsku zawalił się dach jednego z budynków.

Zachodnie wsparcie dla Ukrainy

15 kwietnia premier Petr Fiala oświadczył, że Czechy zawarły kontrakt na pierwsze 180 tys. pocisków artyleryjskich dla Ukrainy, lecz nie ujawnił szczegółów. W nowym pakiecie wsparcia wojskowego RFN, ogłoszonym 10 kwietnia, znalazło się zaś 6 tys. nabojów kalibru 155 mm.

Niemcy planują przekazanie Kijowowi trzeciej baterii systemu Patriot, o czym resort obrony w Berlinie powiadomił 13 kwietnia. Z kolei 9 kwietnia Departament Stanu USA wydał zgodę na usługi serwisowe i sprzedaż części zamiennych do systemów Hawk o łącznej wartości 138 mln dolarów. **Waszyngton miał także zaakceptować dostarczenie Ukrainie przez Norwegię 22 myśliwców F-16** wraz z zapasowymi silnikami, częściami zamiennymi i trenażerami. Część maszyn nie nadaje się do lotu i byłaby potraktowana jako dodatkowe źródło części zamiennych. Prawdopodobnie sprawnych pozostało nie więcej niż 12 samolotów, które w grudniu 2021 r. Norwegia miała odsprzedać USA.

„Koalicja dronów" zapowiada nowe bezzałogowce dla armii ukraińskiej. 15 kwietnia odbyło się posiedzenie grupy kierowniczej koalicji, w trakcie którego Kanada zobowiązała się do przekazania Kijowowi 450 dronów wielozadaniowych SkyRanger (dostawy mają się rozpocząć latem br.), a RFN – kolejnej partii bezzałogowców rozpoznawczych Vector 211. Holandia w kooperacji z Danią i Niemcami potwierdziła zamiar zakontraktowania dronów RQ-35 Heidrun o wartości 200 mln euro. 3 mln euro na produkcję bezzałogowców FPV dla Ukrainy ma dać Litwa. Vectory (16 sztuk) i heidruny (30) znalazły się też w nowym niemieckim pakiecie wsparcia wojskowego.

Kolejne porozumienie w sprawie bezpieczeństwa. 11 kwietnia prezydenci Ukrainy i Łotwy podpisali w Rydze porozumienie o współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa i długoterminowym wsparciu. Dla Kijowa to już dziewiąta umowa tego typu. Na jej mocy Łotwa zobowiązuje się pomagać Ukrainie w odbudowie kraju, ochronie obiektów infrastruktury krytycznej, rozminowaniu, a także w zakresie cyberbezpieczeństwa oraz dronów. W latach 2024–2026 zobowiązała się przekazywać pomoc wojskową o wartości 0,25% PKB rocznie (ponad 100 mln euro).

Potencjał militarny Ukrainy

11 kwietnia Rada Najwyższa uchwaliła ustawę modyfikującą niektóre akty prawne w zakresie zasad przeprowadzenia mobilizacji oraz pełnienia służby wojskowej w czasie wojny. Najważniejszą zmianą jest wymóg uaktualnienia danych osobowych, w tym miejsca zamieszkania, przez wszystkie osoby podlegające obowiązkowi mobilizacyjnemu (również te przebywające za granicą) w terminie do 60 dni od momentu wejścia w życie nowych przepisów. **Potencjalnie pozwoli to na uzupełnienie ewidencji mężczyzn w wieku mobilizacyjnym, lecz pod warunkiem że nie dojdzie do masowego uchylania się od uaktualniania danych w wojskowych centrach uzupełnień.** Uchwalona ustawa nie przewiduje dotkliwych kar za niespełnienie tego obowiązku. 16 kwietnia została ona podpisana przez przewodniczącego parlamentu i obecnie czeka na podpis prezydenta.

Trwa rozbudowa fortyfikacji wzdłuż linii frontu i granicy z FR. 12 kwietnia premier Denys Szmyhal powiadomił, że rząd wydzielił dodatkowe 3,88 mld hrywien (ok. 390 mln złotych) na budowę umocnień, głównie w obwodach sumskim i charkowskim. W sumie od początku roku Ukraina przeznaczyła na ten cel prawie 30 mld hrywien (ok. 3 mld złotych).

W graniczących z Ukrainą obwodach biełgorodzkim, briańskim i kurskim Ministerstwo Obrony FR ma formować zgrupowanie wojsk „Północ”. Powstaje ono na bazie dotychczasowego zgrupowania ochrony granicy, a w jego skład mają wejść jednostki 11 Korpusu Armijnego (KA) z obwodu królewieckiego (bez 7 pułku zmechanizowanego), 138 Brygada Zmechanizowana (BZ) z 6 Armii Ogólnowojskowej (Leningradzki Okręg Wojskowy) oraz prawdopodobnie wchodząca w skład tej armii 25 BZ i wybrane jednostki nowo formowanego w Karelii 44 KA. Zgodnie z ocenami Ukraińców zgrupowanie ma docelowo liczyć 46–48 tys. żołnierzy i mieć na wyposażeniu 350–360 czołgów, 860 bojowych wozów opancerzonych, 940–950 systemów artyleryjskich (lufowych) kalibru 100 mm i powyżej, 110–120 wieloprowadnicowych wyrzutni pocisków rakietowych oraz od czterech do sześciu wyrzutni rakiet balistycznych (operacyjno-taktycznych).

